# Tweede Kamer der Staten-Generaal

**2**

Vergaderjaar 2026–2027

**Aanhangsel van de Handelingen**


**Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden**

## 101

Vragen van het lid **Oosterhuis** (D66) aan de Staatssecretaris van Financiën over *het verzamelbesluit lijfrenten en andere periodieke uitkeringen* (ingezonden 18 augustus 2026).

Antwoord van Staatssecretaris **Eerenberg** (Financiën) (ontvangen 24 september 2026).

Vraag 1
Wat is de reden geweest voor het wijzigen van het Verzamelbesluit lijfrenten en andere periodieke uitkeringen in maart 2026 en specifiek het schrappen van onderdeel 2.4 en 2.5, waardoor mensen, die een fout hebben gemaakt in het overboeken van geld naar hun lijfrenterekening in plaats van een spaarrekening, deze fout niet meer kunnen herstellen zonder fiscale gevolgen?

Antwoord 1
Vanwege signalen van calculerend gedrag en verdergaande ontwikkelingen om foutieve overboekingen te voorkomen is onderdeel 2.4 geschrapt. Onderdeel 2.5 is onder andere ingetrokken omdat door invoering van de Wet toekomst pensioenen, minder snel sprake is van te veel betaalde premies of te hoge inleg. Hieronder ga ik dieper op beide onderdelen in.
De regelingen in onderdelen 2.4 (herstel foutieve overboeking naar lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht) en 2.5 (geruisloze terugstorting van te veel betaalde premie of te hoge inleg) zijn met ingang van 31 maart 2026 vervallen. Deze regelingen zijn in 2012 in een voorloper van het verzamelbesluit opgenomen. Aanleiding hiervoor was de omstandigheid dat bij de introductie van het lijfrentesparen in 2008 de financiële instellingen onvoldoende in staat waren te voorkomen dat bedragen die niet bedoeld waren voor lijfrentesparen toch op deze rekeningen werden gestort. Dit heeft geleid tot de eerstgenoemde goedkeuring. Bij die gelegenheid is tevens in een goedkeuring voorzien voor gevallen van te veel betaalde premie of te hoge inleg.
Het lijfrentesparen is destijds ingevoerd om een eerlijk speelveld (level playing field) te creëren tussen verzekeraars en banken/beleggingsinstellingen voor fiscaal gefaciliteerde producten. Hierdoor kunnen belastingplichtigen fiscaal gefaciliteerd vermogen opbouwen voor hun oude dag (lijfrente) bij een bank of beleggingsinstelling, in plaats van alleen via verzekeringspolissen. De financiële instellingen wilden deze markt betreden om te kunnen concurreren met de verzekeraars.


ah-tk-20262027-101
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

Aanvankelijk waren de goedkeuringen bedoeld als helpende hand richting nieuwe aanbieders, met name op het gebied van de onjuiste overboekingen (onderdeel 2.4). Na verloop van jaren werd de regeling voor onjuiste overboekingen steeds vaker ingeroepen voor betalingen die ook verder terug in de tijd waren gedaan. Doordat er verder geen duidelijke voorwaarden aan de herstelmogelijkheid werden gesteld, leek de regeling meer op een spijtoptantenregeling dan dat deze beperkt was tot een ten tijde van die overboeking onjuiste overboeking. Daarnaast zijn er signalen dat onderdeel 2.4 in de praktijk calculerend gedrag in de hand kan werken door voor de jaargrens betalingen te doen en die na de jaargrens terug te vragen om zo box 3-heffing te ontwijken. Inmiddels heeft een aantal financiële instellingen die (geblokkeerde) rekeningen ook verdergaand afgeschermd waardoor een directe overboeking meer moeite vereist en fouten kunnen worden voorkomen.
Voor de geruisloze terugstorting van onderdeel 2.5 geldt dat de wetgever in een tegemoetkoming heeft voorzien om rekening te houden met (abusievelijk) niet in aftrek gebrachte premies, of met betaalde lijfrentepremies die een of meerdere jaren de aftrekruimte overschrijden, via een beperkte saldomethode (tot een bedrag van € 2.269 per kalenderjaar). Zonder deze verzachting zouden reeds vanaf de eerste euro van (gedeeltelijk) niet in aftrek gebrachte lijfrentepremies de (latere) lijfrente-uitkeringen integraal in box 1 worden belast. De beperkte saldomethode zorgt er dan binnen het aangegeven grensbedrag voor dat alleen het rente-element in de lijfrente-uitkeringen wordt belast.
Het verzamelbesluit lijfrenten en andere periodieke uitkeringen voorzag in een aanvullende goedkeuring voor deze situaties. Achteraf bezien ligt die goedkeuring minder voor de hand, omdat – zoals uiteengezet – de wetgever bij de vormgeving van de regeling reeds expliciet rekening had gehouden met mogelijke afwijkingen tussen de in aanmerking genomen en de daadwerkelijk aftrekbare premie en daarvoor bewust in de beschreven begrensde tegemoetkoming heeft voorzien. Daarnaast zijn in 2023 door invoering van de Wet toekomst pensioenen de jaarruimte en de reserveringsruimte substantieel verhoogd waardoor deze goedkeuring aan belang heeft verloren en ik het een juist moment acht om het genoemde onderdeel te schrappen. Tot slot faciliteert de Belastingdienst met een rekentool op de website laagdrempelige hulp bij het berekenen van de jaarruimte of reserveringsruimte, waardoor zowel de burger als de dienstverlener gemakkelijk kunnen beoordelen welke ruimte er is voor de belastingplichtige om fiscaal gefacilieerd premie te storten.

Vraag 2
Hoe vaak werd een beroep gedaan op het herstel van een foutieve overboeking of een geruisloze terugstorting van te veel betaalde premie of te hoge inleg, op grond van de vervallen artikelen 2.4 en 2.5?

Antwoord 2
Voor zover het gaat om een foutieve overboeking binnen drie maanden (onderdeel 2.4), zijn geen gegevens bij de Belastingdienst bekend, omdat de financiële instellingen dit zelf afhandelen.
Voor zover het gaat om een foutieve overboeking na drie maanden (dus eveneens onderdeel 2.4) en de geruisloze terugstorting (onderdeel 2.5) zijn er in 2025 in totaal 582 verzoeken binnengekomen. Om dit in perspectief te plaatsen; over 2025 zijn er in totaal 657.694 overboekingen op lijfrenteproducten aangegeven.
Sinds de aanpassing van het verzamelbesluit zijn er 48 verzoeken ontvangen.

Vraag 3
Zijn de gevolgen voor belastingplichtigen, die hun situatie pas na de beleidswijziging konden vaststellen, vooraf onderzocht?

Antwoord 3
Een lijfrenterekening of een lijfrentebeleggingsrecht betreft een overeenkomst tussen een financiële instelling en de belastingplichtige. De Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001) voorziet in bepaalde fiscale faciliteiten als deze overeenkomst aan bepaalde voorwaarden voldoet. Het is de financiële instelling of tussenpersoon die ervoor dient te zorgen dat een klant de juiste

bedragen inlegt op de juiste rekening (zorgplicht). Er ligt hier geen taak voor de Belastingdienst. De Belastingdienst heeft een aantal jaren voorzien in tegemoetkomingen omdat de financiële instellingen niet in staat waren om onjuiste stortingen tegen te gaan. Bij lijfrenteverzekeringen speelt deze problematiek overigens (bijna) niet.

Vraag 4
Klopt het dat huishoudens geen bezwaar kunnen maken en dat het hardheidsbeginsel niet van toepassing is?

Antwoord 4
Huishoudens kunnen geen bezwaar maken bij de Belastingdienst als zij een foutieve overboeking doen. Ook is het niet mogelijk om bezwaar te maken tegen aanpassing van verzamelbesluit. Het is wel mogelijk om bezwaar te maken tegen een aanslag waarin de (fictieve) afkoop bij schending van de voorwaarden is opgenomen. De Wet IB 2001 stelt duidelijke voorwaarden aan lijfrenteproducten. Wanneer die voorwaarden worden geschonden, kan het bezwaar tegen de aanslag niet worden toegewezen. De hardheidsclausule van artikel 63 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen kan ik alleen toepassen bij een «onbillijkheid van overwegende aard». Hiervan is sprake als het gaat om een gevolg dat de wetgever had voorkomen als hij dat bij het maken van de wet had voorzien. Door de strikte voorwaarden is voorzien dat bij niet voldoen aan die voorwaarden de belastingplichtige geen gebruik kan maken van de voordelen van de regeling. Hierdoor kan de hardheidsclausule niet worden toegepast.

Vraag 5
Waarom is er bij het schrappen van deze onderdelen niet gekozen voor het opnemen van overgangsrecht?

Antwoord 5
De wetgever heeft voorzien in een regeling in de Wet IB 2001 voor situaties waarin een belastingplichtige een te hoog bedrag stort of foutief een bedrag stort. De artikelen 3.107a, tweede lid, en 3.137, tweede lid, Wet IB 2001 voorkomen dubbele belastingheffing bij periodieke uitkeringen en bij afkoop van lijfrenteproducten door een beperkte saldomethode (tot een bedrag van € 2.269 per kalenderjaar) toe te passen voor premies en inleggelden die niet in aftrek zijn gebracht. Deze wettelijke regeling biedt in principe voldoende ruimte bij vergissingen en daarom is overgangsrecht niet nodig. Zoals aangegeven in antwoord op vraag 1 zijn de onderdelen 2.4 en 2.5 vooral bedoeld geweest als helpende hand na de introductie van lijfrentesparen maar zijn deze in de praktijk opgerekt. Met de huidige technologische ontwikkelingen is het daarnaast goed mogelijk om een waarschuwing te geven bij een overboeking naar een lijfrenterekening. Ook zijn vertegenwoordigers van financiële instellingen voorafgaand aan de publicatie van het besluit op de hoogte gesteld van deze maatregel.

Vraag 6
Wat is het effect op de regeling wanneer de oude onderdelen 2.4 en 2.5, waarmee ruimte wordt geboden om tijdelijk een fout te maken in het overboeken van en naar de lijfrenterekening, worden hersteld? Bent u hiertoe bereid?

Antwoord 6
In het antwoord op vraag 1 is aangegeven waarom de onderdelen zijn vervallen. Op het punt van de geruisloze terugstorting (onderdeel 2.5) is er de laatste jaren meer ruimte gekomen om betaalde inleg tot aftrek te laten leiden. Ik acht het niet wenselijk bovenop deze ruimte aanvullende regelingen te bieden. Voordat er bedragen op een dergelijk product worden betaald of gestort is het wenselijk om, eventueel met een (fiscaal) dienstverlener, goed na te gaan of er ruimte is om een betaling te doen.
Op het onderdeel van de onjuiste overboekingen (onderdeel 2.4) acht ik het niet wenselijk dat onderdeel in zijn oorspronkelijke vorm terug te laten komen vanwege de mogelijkheden die het biedt om langere tijd na overboeking en over de jaargrens heen een verzoek te doen tot terugstorting. Door de verdergaande afscherming is het in veel gevallen ook ingewikkelder om een

dergelijke (foutieve) overboeking te doen. Ik ben wel bereid om te verkennen of – en, zo ja, onder welke strikte voorwaarden – een goedkeuring voor overboekingen naar verkeerde rekeningnummers terug zou kunnen keren. Hiervoor is het noodzakelijk dat alle financiële instellingen adequate maatregelen nemen om abusievelijke overboeking te voorkomen, zodat het aantal fouten tot een minimum kan worden beperkt.